

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ КАРТ У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ ІНФОРМАТИКИ

Вакалюк Т. А.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

В умовах сьогодення важливого значення набуває вміння працювати з інтелектуальними картами. Термін інтелектуальна карта вперше ввели дослідники Тоні та Барі Б'юзен [2]. Замість даного терміну іноді ще вживають такі: інтелект-карта, ментальна карта, карта розумовий дій, карта пам'яті, Mind Map. Як стверджують науковці, інтелект-карта – це "графічне вираження процесу радіантного мислення і тому є природним продуктом діяльності людського мозку" [2, с. 58]. При цьому під терміном "радіантне мислення" вони розуміють асоціативні розумові процеси, відправною точкою яких є центральний об'єкт [2, с. 57]. Саме тому на думку науковців, використання інтелект-карт можливе в будь-якій сфері життєдіяльності, де потрібно вдосконалювати інтелектуальний потенціал особистості, що досягається навчанням, або вирішувати різноманітні інтелектуальні завдання [2, с. 58].

Науковці наводять чотири істотні особливості інтелект-карт: а) об'єкт вивчення представлений у центрі уваги; б) основні ідеї, завдання чи поняття, пов'язані з центральним об'єктом, розходяться від нього у вигляді гілок; в) гілки (позначаються плавними лініями) пояснюються ключовими словами чи образами; гілки, що відходять від головних, називаються вторинними і т.д.; г) усі гілки формують взаємопов'язану вузлову систему [2, с. 58].

Узагальнюючи визначення та наведенні особливості попередніх дослідників, Клачко Л. М., у своїй роботі наводить таке визначення інтелект-карти – це "схема, яка візуалізує певну інформацію при її обробці людиною, спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою структурно-логічних схем радіальної організації" [1, с. 3]. Як стверджує дослідник, ментальна карта власне реалізується у вигляді схеми (діаграми), на якій зображено зв'язані гілками завдання, ідеї, інші поняття, але обов'язково гілки мають відходити від центральної ідеї чи поняття [1, с. 3].

Також серед науковців зустрічається думка, що це й спосіб зображення процесу системного мислення за допомогою схем, думок; техніка альтернативної фіксації думок. Саме тому, можна стверджувати, що інтелектуальні карти створені для візуального оформлення ідей, проєктів, думок. Інтелектуальні карти можна створювати як на папері, так і за допомогою спеціального програмного забезпечення (ПЗ) встановленого на комп'ютер чи он-лайн в мережі Інтернет.

При роботі з інтелектуальними картами варто знати, що основними елементами карт є ключі або тригери: терміни, ідеї, малюнки, які символізують конкретну ідею чи думку, сприяють виникненню нових.

Використання інтелектуальних карт у підготовці бакалаврів інформатики можливе при навчанні фундаментальних дисциплін:

1) проведення лекцій:

- ведення конспектів лекцій – створення інтелект-карт займає набагато менше часу, ніж написання власне всієї лекції для студентів;
- інтелектуальні карти служать викладачу демонстраційним методом для розуміння та унаочнення тем, понять;

2) самостійне вивчення теоретичного матеріалу:

- упорядкування теоретичних відомостей – інтелектуальні карти дозволяють у вигляді логічного ланцюга ідей та фактів упорядкувати весь теоретичний матеріал у зручному вигляді;

- опрацювання теоретичних відомостей – ментальні карти дозволяють запам'ятовувати більше матеріалу та краще концентрувати увагу;
- 3) виконання лабораторних робіт:
- створення звітів до лабораторних робіт;
 - побудова блок-схем до задач з програмування;
 - керування задачами – постановка та визначення параметрів, з'ясування методів розв'язку задачі;
 - побудова інтелект-карт для спільних проєктів, що значно полегшує розподіл обов'язків, визначення завдань та структури проєкту, прийняття спільних рішень;
 - генерація ідей усіх студентів, що працюють над спільним проєктом, аналіз ідей у пошуку рішення, а також узгодження спільного рішення;
 - планування етапів реалізації спільних проєктів;
 - створення презентації спільного проєкту;
- 4) наукова робота студентів:

- створення проєктів ідей дослідження (на початковому етапі написанні курсової чи дипломної роботи);
- планування наукового дослідження;
- написання наукової статті та дипломної роботи – створення інтелект-карт допомагає визначити структури роботи, а також розставити потрібні акценти – все це полегшує роботу при написанні наукового дослідження.

Отже, інтелектуальні карти можна дуже широко використовувати при навчанні бакалаврів інформатики. Адже метод інтелект-карт сприяє всебічному інтелектуальному розвитку особистості як викладача, так і студента, забезпечує системність та цілісність знань. Ментальні карти унаочнюють матеріал, що пропонується викладачами для вивчення. Як стверджують Тоні та Баррі Бьюзен, інтелект-карти "підвищують вашу компетентність, внесуть у ваше життя більше радості, впорядкованості та задоволення" [2].

Список використаних джерел:

1. Використання інтелектуальних карт у плануванні та організації освітнього процесу. Інформаційно-методичний вісник / укладач Клачко Л. М. – Терсбовля, 2015. – 16 с.
2. Бьюзен Т. и Б. Супермышление / Пер. с англ. Е. А. Самсонов. – 2-е изд. – Мн.: ООО "Попурри", 2003. – 304 с.